

Vänstern viker sig för abortmotståndarna

Vänsterregeringarna som kom till makten i Latinamerika under 00-talet har fört en progressiv politik på flera områden, men när det gäller abortfrågan har inget hänt. I vissa fall har det till och med skett en tillbakagång till en mer konservativ politik.

TEXT: GONZALO PEÑA ROJAS, ERIK HALKJAER FOTO: GONZALO PEÑA ROJAS

VARJE ÅR GENOMFÖRS det ungefär fyra miljoner aborter i Latinamerika och Karibien. Den USA-baserade hälsoorganisationen Guttmacher Institute beräknar att en miljon av regionens kvinnor hamnar på sjukhus varje år på grund av komplikationer i samband med osäkra aborter.

Under 1980-talet gjorde sandinistregeringen i Nicaragua det tillåtet med abort om graviditeten utgjorde en fara för kvinnans liv. Strax innan sandinistledaren Daniel Ortega valdes till president i november 2006, efter 16 år i opposition, stödde sandinisterna ett lagförslag för att åter totalförbjuda abort.

Trots hård kritik från kvinno- och människorättsorganisationer världen över har president Ortega inte backat från landets nya mer konservativa lagstiftning.

Bolivia har Sydamerikas högsta mödradödlighet och osäkra aborter är den tredje vanligaste dödsorsaken relaterad till förlossning. Trots detta är abort bara tillåtet om graviditeten utgör en fara för kvinnans liv och efter våldtäkt, men i praktiken är det i princip förbjudet då processen är extremt krånglig eftersom både läkare och en domstol måste godkänna ingreppet.

Lagarna i Argentina och Ecuador är desamma som i Bolivia, men med ett tillägg; för att en kvinna ska få göra abort krävs att hon inte är mentalt frisk.

I Venezuela och Paraguay är abort endast tillåtet om den kan rädda livet på kvinnan. I Venezuela ger lagen två års fängelse för den kvinna som genomgår en olaglig abort och upp

till 30 månader för personen som genomför den. 2006 presenterade lagstiftare lierade med president Hugo Chávez förändringar för att mjuka upp de hårda lagarna, men utan resultat.

Brasiliens president Inácio Lula da Silva hamnade 2009 i polemik med katolska kyrkan när han kritiserade en ärkebiskop som bannlyst en läkare för att ha hjälpt en nioårig flicka att genomgå en laglig abort. Flickan bar på tvillingar och hade blivit våldtagen av sin styvfar. Abort är i Brasilien tillåtet efter våldtäkt och om graviditeten utgör en fara för kvinnans liv.

NÄR CHILENARNA 2005 valde Sydamerikas första kvinnliga president var abort inte på agendan. Socialistpresidenten Michelle Bachelet visste att det var en känslig fråga.

Rosario Puga från den chilenska kvinnorrättsorganisationen Corporación de Desarrollo de la Mujer La Morada menar att Bachelet inte har kunnat göra någonting för att mjuka upp lagstiftningen som förbjuder all form av abort.

– Högern kontrollerar media och de har sett till att det inte blir någon debatt om abortfrågan. Det fanns heller inget stöd från Michelle Bachelets stödparti kristdemokraterna.

Rosario Puga tror att det hos allmänheten finns falska föreställningar om vem som genomgår abort och att det därför är svårt med en förändring.

– Majoriteten av dem som genomgår abort är gifta kvinnor med barn, men regeringen vågar inte lyfta frågan för det har sitt politiska pris.

Tillsammans med Nicaragua och El Salvador har Chile den hårdaste abortlagstiftningen i Latinamerika och Karibien.

Den holländska kvinnorättsorganisationen Women on Waves har nyligen genomfört projekt i Chile, Argentina och Ecuador för att göra informationen om abort mer tillgängligt. Organisationen ordförande Rebecka Gomperts tror att orsaken till abortmotståndet i de latinamerikanska vänsterländerna är kyrkans makt.

– Det kvinnoorganisationerna klagar på i Sydamerika är att deras demokratiska system inte är frigjorda från religionen. De religiösa grupperna i Sydamerika har makt att mobilisera människor eftersom många är knutna till kyrkor och religion. Det gör att de även har en stark grund för att lobba mot regeringar.

Varför tror du att vissa vänsterregeringar infört en mer konservativ abortlagstiftning?

– På grund av katolska kyrkans inflytande. Det är ett politiskt spel som spelas över huvudet på kvinnors liv.

SOM KONTRAST till vänsterländerna tvingades det högerstyrda Colombia 2006 legalisera terapeutisk abort – efter våldtäkt, vid fara för kvinnans liv och ifall fostret har missbildningar. Reformen kom till efter att landets författingsdomstol tvingat staten att leva upp till de internationella konventioner om kvinnors rättigheter som man skrivit under. Tidigare var abort totalförbjudet.

För tre år sedan lyckades det mexikanska vänsterpartiet PRD, som har makten i huvudstaden Mexiko City, att införa fri abort i huvudstadsdistriktet. Mexikos 31 andra delstater har en lika restriktiv abortlagstiftning som de flesta andra länder i Latinamerika.

I Uruguay godkände parlamentet fri abort 2008, men vänsterpresidenten Tabaré Vázquez lade in sitt veto mot lagen och Uruguay har fortfarande samma abortlagstiftning som Bolivia och Brasilien.

Kvinnorättsaktivister i Ecuador lanserar en journaltelefon på jungfrustatyn Virgen del Panecillo för kvinnor som vill genomgå abort.

Enligt Guttmacher Institute genomförs bara 200 000 säkra aborter per år i Latinamerika och Karibien. De utförs framför allt i Kuba, Guyana och Puerto Rico, där abort i stort sett är helt fritt.

Så även om Latinamerika är en någorlunda röd kontinent så är den absolut fortfarande en starkt katolsk kontinent med begränsade rättigheter för kvinnorna.

Det krävs mer än regeringsskiften för att ändra på det. ■

WOMEN ON WAVES, MROVA